

## Aswoensdag 14 februari 2018 - Dominicuskerk Utrecht

### Eerste lezing uit Genesis (4,1-11)

Adam sliep met zijn vrouw Eva.

Eva werd zwanger en kreeg een zoon, Kaïn.

Eva zei: 'De Heer heeft mij geholpen. En nu heb ik een zoon op de wereld gezet.'

Daarna kreeg ze nog een zoon, Abel. Dat was Kaïns broer.

Later ging Abel voor de schapen en de geiten zorgen, en Kaïn ging op het land werken.

Op een keer nam Kaïn wat graan, en dat gaf hij als offer aan God.

Ook Abel bracht een offer. Hij slachtte een mooi jong schaap.

God keek naar Abel en naar het offer van Abel, maar niet naar Kaïn en naar het offer van Kaïn.

Toen werd Kaïn woedend, zijn ogen werden donker.

'Waarom kijk je zo boos?' vroeg God.

'Als je doet wat goed is, dan kun je iedereen aankijken.

Als je doet wat slecht is, dan zal het kwaad je te pakken krijgen.

Het kwaad wil de baas over je zijn. Maar jij moet sterker zijn dan het kwaad.'

Toen zei Kaïn tegen Abel: 'Laten we het veld in gaan.'

Daar sloeg Kaïn zijn broer Abel dood.

Toen vroeg God aan Kaïn: 'Waar is je broer Abel?'

'Dat weet ik niet,' zei Kaïn. 'Ik hoef toch niet op mijn broer te passen?'

God zei: 'Wat heb je gedaan?'

Kijk, je ziet het bloed van je broer hier op de grond!

Jouw misdaad moet gestraft worden.

Daarom zal het voortaan slecht met je gaan.

Je moet weg van deze plek waar je je broer gedood hebt.

Weg van de grond die rood is van het bloed van je broer.

### Overweging

1.

De aarde is rood van het bloed van je broer, zegt God tegen Kaïn. En onze aarde is nog steeds rood van het bloed van onze zussen en broers, van alle mensen die worden aangevallen omdat anderen het gevoel hebben dat zij iets bezitten dat zij zouden willen bezitten, of omdat anderen geloven dat zij niet veilig zijn zolang zij nog op de aarde rondlopen. Iedereen die wel eens op het internet rondkijkt, het tv-journaal ziet, de krant leest die weet het. En we kunnen ook zien en horen hoe dit kwaad dat steeds weer leidt tot het verlangen wraak te nemen en de daders van het kwaad van de aardbodem weg te vagen. Onderdrukking leidt tot terrorisme, terrorisme leidt tot angst, angst leidt tot wantrouwen, wantrouwen tot meer onderdrukking, tot meer angst, tot meer wantrouwen – enzovoort en zo verder. Wie van ons betrapt zich zelf niet wel eens op zo'n redenering? Als die idioot van een Trump er maar niet zou zijn, die gevaarlijke Erdogan, die botterik van een Netanyahu, dat zou de wereldvrede een stuk dichterbij brengen. Als moslims maar niet zo gewelddadig waren, als Polen en Hongarije maar eens begrepen wat een rechtstaat was, onze landgenoten niet zo raar zouden reageren op de komst van vluchtelingen, dan zou het een stuk veiliger en leuker zijn. Als zij of hij maar geen deel zouden zijn van ons team, onze klas... Maar houden we daarmee niet juist van ons af wat moeilijk te verteren is, maar wat we onder ogen zouden moeten zien: dat vanaf het begin van de geschiedenis de aarde doordrenkt is van het bloed van onze zussen en broers. En dat wij niet alleen aan de kant

van Abel staan, van de onschuldig vermoorden, maar ook aan de kant van Kaïn, de kant van de moordenaars.

Want wat is dat toch met ons? Wij zien iemand die gelukkig is en wij denken: en ik dan? Wij zien mensen met een mooi huis, een mooie auto, en ja, een mooie vrouw of een mooie man, en wij voelen ons misdeeld: waarom heb ik dat niet? Wij zien iemand die graag doet wat wij stom en suf en ouderwets zijn gaan vinden en we voelen ons beledigd en maken haar of hem belachelijk. Wie houdt er nou nog van lezen? Wie vind school nu niet stom? Wie betaalt er nu graag belasting, Wie gaat er nu zo zorgeloos met haar of zijn kinderen om? Wie gaat er nou nog naar de kerk? Het lijkt erop dat wij liever alleen zijn, per se de baas willen zijn, niet het gevoel willen hebben, niet zelfs maar een klein beetje het gevoel zouden moeten hebben dat anderen ons vertellen wat wij zouden moeten doen. Tot we van niemand meer advies krijgen, het niemand meer kan schelen wat wij uitvoeren, wij ontdekken dat wij werkelijk alleen zijn: dan voelen wij ons eenzaam en zoeken wij wanhopig naar gezelschap. Zie mij, geloof in mij, houd van mij.

2.

In de tijd op weg naar Pasen gedenken wij dat ons een andere weg gewezen is. Dat we gelukkig worden als wij bijdragen aan het gelukkig van anderen, niet als wij anders haar of zijn geluk misgunnen of afhandig willen te maken. Dat ons leven goed is als anderen ons een plaats gunnen en wij aan anderen een plaats gunnen – dat wij, zoals paus Franciscus het eens gezegd heeft, als we zekerheid wensen, zekerheid moeten geven, als wij leven willen, moeten we leven geven, als we verlangen naar mogelijkheden, dan moeten we mogelijkheden beschikbaar stellen. Dat het leven bloeit, niet in een afrekencultuur, maar in een cultuur van vergeving, van een tweede en een derde en een vierde kans, tot zeventig maal zeven maal aan toe. Omdat wij gebroken zijn en heel gemaakt moeten worden, omdat we beperkt zijn en aangevuld moeten worden, omdat we kwetsbaar zijn en door anderen beschut moeten worden. En omdat God onze beschutting is, de ruimte schept waarin wij met onze beperktheid kunnen leven, de ouder, die er alles voor over heeft om te leven in verbondenheid met ons, zijn kinderen en ons daar waar we dreigen te sterven, figuurlijk of letterlijk, steeds opnieuw tot leven brengt.

Wij lezen in het evangelie van Lucas (15,11-24)

Op een keer vertelde Jezus het volgende verhaal:

‘Een man had twee zonen.

De jongste zoon zei tegen zijn vader: ‘Vader, ik wil mijn deel van de erfenis nu hebben.’

De vader gaf hem wat hij vroeg.

Een paar dagen later pakte de zoon al zijn spullen bij elkaar en ging weg.

Hij ging naar een ver land. Daar gaf hij al zijn geld uit aan een leven vol plezier.

Toen alles op was, kwam er een grote hongersnood in dat verre land.

De zoon had niets meer te eten.

Daarom ging hij werken bij één van de mensen in dat land.

Die stuurde hem naar het veld om op de varkens te passen.

De zoon had zo'n honger dat hij zelfs het varkensvoer op wilde eten.

Maar niemand gaf hem iets.

Toen dacht hij: Thuis hebben zelfs de armste knechten altijd genoeg te eten.

En ik ga hier dood van de honger!

Ik zal naar mijn vader teruggaan en tegen hem zeggen:

‘Vader, ik heb me slecht gedragen tegenover God en tegenover u.

Ik verdien het niet meer om uw zoon te zijn.  
Behandel mij voortaan net zoals uw armste knechten.'  
Toen ging de zoon terug naar zijn vader.  
De vader zag zijn zoon al vanuit de verte aankomen.  
En meteen kreeg hij medelijden.  
Hij rende naar zijn zoon toe, sloeg zijn armen om hem heen en kuste hem.  
De zoon zei: 'Vader, ik heb me slecht gedragen tegenover God en tegenover u.  
Ik verdien het niet meer om uw zoon te zijn.'  
Maar de vader zei tegen zijn knechten:  
'Haal snel mijn mooiste jas voor mijn zoon en trek hem die aan.  
Doe een ring om zijn vinger en doe schoenen aan zijn voeten.  
Haal het vetste kalf en slacht het.  
We gaan eten en feestvieren!  
Want mijn zoon was dood, maar nu leeft hij weer.  
Ik was hem kwijt, maar ik heb hem weer gevonden.'  
Toen gingen ze feestvieren.

Twee keer is het feest, in het verhaal dat Jezus vertelt over die vader en zijn kind. De eerste keer staat er dat de zoon die is weggegaan 'veel geld uitgeeft aan een leven vol plezier'. Hij maakt het voor zichzelf leuk door anderen te betalen. De tweede keer staat er, in de laatste zin van onze lezing: 'Toen gingen ze feestvieren'.

Het wordt uiteindelijk echt feest omdat de jongen zijn plaats meer krijgt-en-vindt, ons leven wordt goed wanneer wij onze plaats erin krijgen-en-vinden.

Erik Borgman